

ustanov. *MON* proponuje dlia hromadskoho obhovorennia proiekt Zakonu Ukrainy «Pro naukovu i naukovo-tehnicnu diialnist». 29 travnia 2023 r. S. 1–4. **9.** Skrypniuk O. V. Yurydychnyi front akademichnoi nauky. *Ukraina: derzhava i natsiia. Do 31-yi richnytsi vidnovlennia ukrainskoi derzhavnosti*. Kyiv, 2022. S. 15. **10.** Skrypniuk O. V. Yurydychnyi front akademichnoi nauky. *Ukraina: derzhava i natsiia. Do 31-yi richnytsi vidnovlennia ukrainskoi derzhavnosti*. Kyiv, 2022. S. 15–16. **11.** Za pidsumkamy roku. Interviu z Prezydentom NAN Ukrainy akademikom A.H. Zahorodnim. *Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy*. 2023. № 1. C. 7.

Skrypniuk Oleksandr. The scientific sphere of Ukraine: current state, tasks and prospects for reform.

The article is devoted to the study of the problem of reforming science, in particular academic science, from the proclamation of Ukraine's independence to the present day. The author emphasizes that the country has long lacked a clear and well-founded strategy for the development of science and innovation. The lack of systematic work on reforming the scientific sector and the ineffectiveness and inconsistency of the policies and actions of public authorities have led to a deep crisis in the scientific sphere. The exhausting war has exacerbated the negative trends and state of science in recent years. The continued total underfunding of scientific and technical work, the existence of an outdated and contradictory base in the field of science have caused an outflow of young scientific personnel abroad, a sevenfold decrease in the number of scientists, a threat to the existence of scientific schools, a loss of prestige of scientists in the state, a decrease in the influence of science on the formation of modern policy of development of the state and society, and our country's lagging behind in innovative development. The article analyzes legislative innovations and proposals for reforming the scientific sphere and improving its organization, emphasizing their controversial nature, etc.

The lack of consistency in updating the legislation on scientific and research and innovation activities is inconsistent, although the legislator has taken certain steps to modernize it. In particular, the priority areas for the development of science and technology and innovation at the national level were updated. The group of directions «Advanced Science» was aimed at the development of world-class basic scientific research. Another draft law analyzed in this article, despite declaring high goals regarding the principles of management of scientific institutions, raises frank concerns about the future of the organization of the scientific sphere and the development of science, as it proposes the introduction of a standardized administration of scientific institutions and research activities of scientists. Of particular concern are the plans to reform the National Academy and national sectoral academies.

The article pays considerable attention to the organization of academic legal science, the implementation of reforms at the V. M. Koretsky Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine and its research, analytical and expert activities in the context of war. The author emphasizes the role and tasks of science in achieving science over the enemy and the post-war revival of Ukraine.

Key words: science, scientists, innovations, organization of science, reform of the scientific sphere, legislation, academy, scientific schools, development strategy, management systems.

Розділ I

Проблеми теорії держави і права

DOI: 10.33663/0869-2491-2024-35-73-81

УДК 340.1

Н. М. ОНІЩЕНКО,
доктор юридичних наук, професор,
академік НАПрН України*
ORCID: 0000-0002-1671-2139

ПРИРОДА І ПРИЗНАЧЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ГАРАНТІЙ: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

В умовах повномасштабного вторгнення рф в Україну суттєвих руйнацій зазнали не тільки окремі міжнародні інституції, інститути міжнародного та міжнародного гуманітарного права, а й механізми захисту та забезпечення прав людини. Особливої уваги в цьому контексті заслуговують гарантії права людини на мир в контексті їх розгляду та тлумачення як складової принципу верховенства права. Окремий вектор присвячений аналітиці існуючих підходів до вивчення та функціонування юридичних гарантій прав людини.

Ключові слова: гарантії, юридичні гарантії, призначення юридичних гарантій, права людини, свободи, право людини на мир.

Onishchenko Natalia. The nature and purpose of legal guarantees: today's challenges

In the conditions of the full-scale invasion of the russian federation into Ukraine, not only individual international institutions, institutions of international and international humanitarian law, but also the mechanisms for the protection and provision of human rights have undergone significant destruction. In this context, guarantees of the human right to peace deserve special attention in the context of their consideration and interpretation, as a component of the principle of the rule of law. A separate vector is devoted to the analysis of existing approaches to the study and functioning of legal guarantees of human rights.

Key words: guarantees, legal guarantees, appointment of legal guarantees, human rights, freedoms, human right to peace.

* **Onishchenko Natalia**, Doctor of Juridical Sciences, Full Professor, Academician of the NALS of Ukraine

© Н. М. Оніщенко, 2024

Постановка проблеми. Сьогодні не потребує доведення теза про те, що деяким коригуванням і змінам підлягає архітектоніка системи прав людини. Оскільки право на життя, як першоосновне право, не може бути забезпечене, як і інші групи прав, без права людини на мир. Взагалі дотримуємось точки зору, що другорядних прав людини не буває. Однак право людини на мир виявляється першорядним правом серед першоосновних.

Інститут держави і права імені В. М. Корецького з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну приділяє увагу саме гарантуванню права людини на мир. І це зрозуміло в умовах, коли не працює багато міжнародних інституцій, зокрема, не демонструє ефективної роботи Організація Об'єднаних Націй, «не є робочими» певні сегменти міжнародного права та міжнародного гуманітарного права. Нагальною необхідністю в цих умовах стає «покласти право людини на мир на ноти юридичних гарантій». Про це йшлося на першому науковому брифінгу у виступах спікерів-академіків О. Скрипнюка, Н. Оніщенко, депутата ВР 8-го скликання С. Висоцького, експерта ГО «Всеосвіта» В. Багрія та ін.¹ Не викликає сумніву те, що гарантії повинні демонструвати реалістичність (життєздатність), ефективність, дієвість. У це вкладається, на нашу думку, такий зміст: поділ на внутрішні (національні гарантії) та зовнішні (міжнародні). До внутрішніх (національних) належить: необхідність опікуватися гарантіями органам влади, підприємствам, що гарантують права своїм робітникам у сегменті виконання їх обов'язків, політичних партій, органів спеціального призначення, ЗМІ тощо. До зовнішніх (міжнародних) з упевненістю можемо віднести: Європейський суд з прав людини, Європейську Комісію, Європейського омбудсмена тощо.

Перш ніж надати авторське визначення щодо розуміння гарантій, хочемо провести «дефініційну розвідку» щодо означених понять цієї категорії.

Зокрема, гарантії прав людини – це система загальних і спеціально-юридичних засобів і інститутів, спрямованих на сприяння реалізації прав людини, а також забезпечення їх всебічної охорони та захисту від порушень². Ще в одному словниковому виданні гарантії (від франц. *garantie* з *garant* – поручитель) визначаються як зобов'язання, щодо виконання угоди, забезпечення, порука³. Дещо доповнене визначення правових гарантій можна знайти в енциклопедичних юридичних джерелах. Так, гарантії правові охоплюють всю сукупність об'єктивних і суб'єктивних чинників, спрямованих на практичну реалізацію прав і свобод, усунення можливих перешкод їх повного або неналежного здійснення⁴.

З огляду на зазначене вважаємо за доцільне надати й авторське визначення відповідних гарантій. Гарантії – це національні й міжнародні засоби і способи в боротьбі та протидії дискримінації, насильству та порушенням прав, свобод і законних інтересів людини.

Мета статті полягає в зверненні до правової аналітики щодо контексту юридичних гарантій у забезпеченні права людини на мир.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика гарантій прав людини не є новою в юридичному контексті та вжитку. Цією проблемою опікувалися представники філософської думки (Платон, Арістотель, Сократ, Протагор, Ціцерон, Гроцій, Дж. Локк, Ш. Монтеск'є, Ж. Руссо та ін.), ті, хто досліджував загальну правничу та функціональну складову відповідного поняття (Є. Білозьоров, М. Венецька, В. Гришук, С. Гусарев, Н. Крестовська, В. Котюк, І. Магновський, Б. Малишев, Н. Оніщенко, Н. Пархоменко, О. Петришин, С. Сунегін, О. Скрипнюк та ін.) і конкретизований захист конкретно визначених прав людини (В. Горкава, В. Пересунько, Т. Слінько, Л. Удалова, К. Чижмар, О. Яновська та ін.).

Тож може скластися уявлення, що ця проблематика докладно вивчена й опрацьована. Однак одразу хочемо зазначити, що, віддаючи належне усім філософським, правовим, соціологічним дослідженням, які проведені в науковому полі, хочемо привернути увагу наукової спільноти до того, що саме гарантії прав людини залежать від багатьох факторів, серед яких – наявні і об'єктивного, і суб'єктивного гатунку.

Виклад матеріалу. На сьогодні після повномасштабного вторгнення РФ в Україну разом з архітектонікою системи прав людини зазнає потреби й перегляд гарантій (доповнення або, навпаки, скасування) системи існуючих (в деяких випадках, на жаль, не працюючих) або неіснуючих на сьогодні, проте дуже необхідних для захисту й забезпечення відповідних прав людини.

Для того щоб прикладно проілюструвати попередні роздуми, хочемо запропонувати деяку ілюстративну базу. Зокрема, вважаємо за необхідне в системі прав людини, а отже і їх гарантування, визначити такі блоки: а) безпековий; б) захист прав представників з вразливих соціальних груп; в) соціально-економічні права і їх гарантії (внутрішньо переміщених, зовнішньо переміщених, тих, хто перебуває на окупованих територіях, на лінії розмежування вогню тощо).

Безпековий блок, зі зрозумілих причин, повинен відтворюватися з урахуванням документального комплексу, створеного в Європейському Союзі. Зокрема, йтиметься про конституційні акти ЄС. Вважаємо за необхідне наголосити на тому, що ст. 2 договору про Європейський Союз встановлює, що Союз засновано на вартостях шани людської гідності, свободи, демократії, рівності, верховенства права та шанування прав людини, зокрема прав осіб, що належать до меншин. Ці вартості є спільними для всіх держав-членів у суспільстві, де панують плюралізм, недискримінація, толерантність, справедливність, солідарність та рівність жінок і чоловіків. У ст. 3 зазначеного документа визначено мету Союзу – підтримувати мир, свої вартості та добробут своїх народів. А також зазначено, що Союз пропонує своїм громадянам простір свободи, безпеки та правосуддя без внутрішніх кордонів, де забезпечено вільне переміщення осіб і одночас належні заходи щодо контролю на зовнішніх кордонах, притулку, імміграції, запобігання злочинності та боротьби проти неї⁵. Непересічну цінність для громадян України

сьогодні мають положення, на нашу думку, ст. 42, що стосуються положень спільної безпекової та оборонної політики, зокрема, зазначено, що безпекова та оборонна політика є невідокремленою частиною спільної зовнішньої політики Союзу, яка забезпечує операційну спроможність, що спирається на цивільні та військові засоби. Союз може їх використовувати, щоб: 1) підтримувати мир; 2) запобігати конфліктам; 3) зміцнювати міжнародну безпеку згідно з принципами статуту ООН. Вважаємо, що ці положення мають стати підґрунтям безпекової політики України на етапі миробудівництва⁶.

Другий із зазначених блоків гарантій стосується відповідних соціальних вразливих груп. Традиційно обговорювались гарантії забезпечення прав певних представників вразливих груп, серед яких до російської агресії виокремлювалися, наприклад, жінки-роми, жінки, які проживали в сільській місцевості, жінки з інвалідністю та ін. Нині, під час дії воєнного стану, ця проблематика, на жаль, доповнена такими категоріями: внутрішньо переміщені особи, зовнішньо переміщені особи, особи, які перебувають на окупованих територіях, на лінії розмежування вогню; жінки, що зазнали гендерно зумовленого насильства; діти та ін. У цей спосіб можемо констатувати наявність: а) певних вразливих соціальних груп, що існували до повномасштабного вторгнення; б) вразливих соціальних груп, що пов'язані з ним. Пропонуємо трактувати згадану сукупність науковому загалу в національному та міжнародному вимірах. До того ж, розуміючи, що публікаційний обсяг не надає можливості детального розгляду всіх означених категорій, пропонуємо проаналізувати протидію гендерно зумовленому насильству, яке, безсумнівно, занепокоює не тільки представників української доктрини, а й увесь цивілізований світ, враховуючи останні події в Ізраїлі. Варто зазначити, що кожна з перелічених вище вразливих груп може зазнавати гендерно зумовленого насильства. Можемо, на жаль, констатувати недостатнє гарантійне забезпечення щодо акцентованих вразливих груп.

Пропонуємо розгляд означеної проблематики побудувати з урахуванням відповідних джерел права, зокрема міжнародних документів і доктринальних видань. Констатуємо, що згідно з Резолюцією Ради Безпеки ООН 2106 сексуальне насильство в умовах збройного конфлікту й у постконфліктних ситуаціях значно більше зачіпає жінок і дівчат, але також і чоловіків та хлопців. Наступною тезою варто привернути увагу до форм ГЗ (ст. 2 Декларації ООН щодо викорінення насильства щодо жінок 20 грудня 1993 р.):

- фізичне, сексуальне і психологічне насильство, яке скоюється у сім'ї і в суспільстві, включно з побиттям, сексуальним насильством проти дівчат, насильство, пов'язане з посагом, зґвалтування в шлюбі;
- пошкодження жіночих статевих органів та інші традиційні практики, які завдають шкоди жінкам;
- позашлюбне насильство;
- насильство, пов'язане з експлуатацією, сексуальні домагання і залякування на роботі та в освітніх установах;

- примусова вагітність, аборти і стерилізація;
- торгівля жінками і примусова проституція;
- насильство з боку чи з потурання держави⁷.

Ще одна теза апелює до насильства, пов'язаного з національною належністю.

Уваги наукової спільноти заслуговує також виокремлення ознак і характеристик ГЗН.

ГЗН – це будь-яке насильство, спрямоване на особу на основі її соціальної ролі та яке завдає або може завдати фізичної, сексуальної й психологічної або економічної шкоди чи страждання, зокрема, це погрози цих дій, примусу чи свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному чи приватному житті;

Дещо з доктринальних джерел: широкое розуміння ГЗН передбачає, що насильство спрямоване проти чоловіка або жінки на основі її/його конкретної ролі в суспільстві та застосовується до жінок, дівчат, чоловіків, і хлопців, аби ствердити та відтворити усталені гендерні ролі й норми.

З урахуванням означених точкових вимірів досліджень гендерно зумовленої проблематики, а також користуючись належністю саме до наукових кіл, пропонуємо побіжно окреслити завдання науки та наукового опрацювання цієї важливої в реаліях повномасштабного вторгнення РФ в Україну проблематики, зокрема, в частині посилення, а саме гарантій від убезпечення від наведених вище дій:

- у межах правової аналітики дослідити соціально вразливі групи в умовах воєнного стану;
- приділити увагу формам гендерно зумовленого насильства на сучасному етапі;
- продискутувати поняття ГЗН крізь призму національного контексту (досвід України та Ізраїлю);
- запропонувати відповідні зміни щодо підвищення ефективності та якості гендерного законодавства, саме в контексті юридичних гарантій

Щодо третього блоку викладемо таке. Право людини на мир пов'язане із захистом соціально-економічних прав людини.

Розглядаючи запропонований контекст, варто спинитися не стільки на самому хрестоматійно-підручниковому викладі темпорально-просторового розвитку соціальних прав, скільки на певних сегментах означеної проблематики, які суттєво наголошують на її актуалізації. Крім того, розгляд соціальних прав, їхніх «спроможностей» і гарантій, повинен стосуватися тих загроз і викликів, що, на жаль, запропоновані новими реаліями сучасного життя.

Так, на нашу думку, враховуватися повинні насамперед критерії загальної соціальної ефективності.

У сучасній Україні в період формування правових основ державного і суспільного життя гостро постає проблема ефективності законодавства.

Слід враховувати й те, що якість законодавства визначається і соціальним змістом, його відповідністю до суспільних потреб та інтересів.

Отже, розмірковуючи про соціальні права, наукова і громадянська спільноти повинні належним чином наголосити на тому, що в наш час не тільки держава виявилася неспроможною хоча б наближено до європейських взірців реагувати на деякі загрози, а й власне національна правова система продемонструвала «аритмічний» характер функціонування в умовах сьогодення. І це щодо «штатного» перебігу подій. Сьогодні це ще й такі загальносоціальні завдання, як гарантування національної безпеки, ліквідація наслідків повномасштабного вторгнення РФ в Україну, екологічних катастроф, реалізація соціальних програм, які відобразатимуть позиції «все необхідне враховано», підтримання реабілітаційних заходів, у тому числі соціальний зріз ветеранської політики тощо.

Так, у європейських державах в умовах сьогодення право на достатній життєвий рівень є одним із найголовніших соціальних прав особи. Незважаючи на те, що кожна людина повинна особисто дбати про свій добробут, їй, однак, має бути створено умови для того, щоб вона мала можливість забезпечити собі мінімальний життєвий рівень. Особливо, коли йдеться про людину похилого віку, інваліда.

Це обов'язок держави (відповідні гарантії), згідно з якими держава визнає право кожного на достатній життєвий рівень для нього самого та його родини.

Реалізація права на достатній рівень життя, безумовно, стосується внутрішніх ресурсів та можливостей держави. У міжнародному пакті про економічні, соціальні та культурні права визначено найбільш загальні програми, спрямовані на забезпечення цих потреб. Використовуючи право на працю, людина повинна отримувати необхідні їй кошти, щоб існувати. Забезпечити їй відповідні для цього умови – завдання внутрішнього законодавства кожної держави й одне з основних завдань представників сучасної доктрини.

У зазначеному контексті слід звернути увагу на те, що питання охорони здоров'я у Європі є проблемою архіважливою, як і у всьому світі, особливо в мовах сьогодення. Нормативно це зафіксовано в ст. 35 Хартії Європейського Союзу про основні права 2000 р. Саме реалізація права на охорону здоров'я найбільше відображає неконструктив правової системи України щодо можливих і необхідних заходів з охорони здоров'я.

Зрозуміло, що метою соціальної політики є забезпечення матеріальних благ громадян, досягнення стабільності та безпеки життя в суспільстві, цілісності та динамізму його розвитку, реалізація програм миробудівництва.

Тому вкрай важливо для забезпечення соціальних прав, як відзначають провідні юристи практики та представники наукового осередку, «прогарантувати» такі напрями:

1. Наукове прогнозування розвитку права, законодавства, економіки, зростання населення, створення нових галузей виробництва та робочих

місць у поствоєнний період; розроблення відповідних планів, прогнозів та матеріально-фінансової підтримки в економіці та соціальній сфері, боротьба з недобросовісною конкуренцією, монополізмом у економіці тощо.

2. Перерозподіл матеріальних благ між регіонами та прошарками населення, спрямування їх на забезпечення досягнутого даною країною середнього рівня життя на всій території країни, недопущення бідності, зміни якості показників життя в бік погіршення (у тому числі для внутрішньо переміщених осіб).

3. Створення державних, насамперед правових, гарантій для запобігання наслідкам повномасштабного вторгнення РФ в Україну, пандемії, техногенним катастрофам, для негайної ліквідації їхніх наслідків, допомога потерпілому населенню.

4. Створення доступних для широких прошарків населення систем освіти, охорони здоров'я, пенсійного забезпечення, вирішення інших соціальних питань з урахуванням питання безпеки громадян, певних соціумів, груп населення тощо.

Висновки. Таким чином, права людини є традиційно однією з найбільш дискусійних і вживаних тем наукового обігу, власне, як самі гарантії, що забезпечують ці права та їх захищають. Водночас зрозуміло, що після повномасштабного вторгнення РФ в Україну усталені стереотипи, концепції, напрацювання практиків і доктринальників зазнали суттєвих руйнацій і потребують додаткового осмислення в умовах воєнного стану. Як представниця доктринальної наукової спільноти, вважаю за необхідне звернутися до юридичних гарантій, на чому зацентровує увагу саме вітчизняна юридична наука. Зокрема: як і в який спосіб можна забезпечити сьогодні «людський порядок» (від безпечних умов існування, убезпечення від голоду, хвороб, катаклізмів, природних лих, пандемій, і що особливо важливо – захисту від військових агресій).

Слід зазначити, що свобода, рівність, честь і гідність – найкращі «орієнтири» демократичного становища особи в сучасному суспільстві. У нових реаліях, як нам видається, хотілося б не стільки внести новий зміст, наповнення в саме поняття юридичних гарантій, скільки зацентрувати увагу на деяких регіональних, можливо територіальних, можливо пов'язаних із професійною діяльністю (точніше, неможливістю нею сьогодні займатися) особливостях реалізації саме всієї палітри гарантій прав людини. Адже юридичні гарантії свідчать про більшу чи меншу насиченість цих категорій, їх повноту та розвиток згідно з європейськими стандартами. Таким чином гарантії повинні бути сьогодні в центрі уваги дискусіювання, обговорення, а отже, предметом «постійної турботи» науковців та юристів-практиків, враховуючи, що саме вони є, по суті, складником принципу верховенства права.

1. 1-й Всеукраїнський науковий брифінг «Формула миру. Право людини на мир», проведений 13.12.2023. 2. Велика українська юридична енциклопедія у 20 т. Т. 3: Загальна теорія права / редкол.: О. В. Петришин та ін. Харків: Право, 2017. С. 53. 3. Універсальний словник української мови. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. С. 158. 4. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ: Юридична думка, 2012. С. 130. 5. Конституційні акти Європейського Союзу (в редакції Лісабонського договору) / пер. Г. Друзенко, С. Друзенко, за заг. ред. Г. Друзенка. Київ: «К.І.С.», 2010. С. 35. 6. Там само. 7. Declaration on the Elimination of Violence against Women. United Nations. 1993. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women>

References

1. 13.12.2023 provedenyi 1-y Vseukrainskyi naukovyi bryfinh «Formula myru. Pravo liudyny na myr». 2. *Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediia u 20 t.* T.3: Zahalna teoriia prava / redkol.: O. V. Petryshyn ta in. Kharkiv: Pravo, 2017. S. 53 [ukr.]. 3. Universalnyi slovnyk ukrainskoi movy. Ternopil: Navchalna knyha – Bohdan, 2005. S. 158 [ukr.]. 4. *Velykyi entsyklopedychnyi yurydychnyi slovnyk* / za red. akad. NAN Ukrainy Yu.S. Shemshuchenka. 2-he vyd., pererobl. i dopovn. Kyiv: Yurydychna dumka, 2012. S. 130 [ukr.]. 5. Konstytutsiini akty Yevropeiskoho Soiuzu (v redaktsii Lisabonskoho dohovoru) / per. H. Druzenko, S. Druzenko, za zah.red H. Druzenka. Kyiv: «K.I.S.», 2010. S. 35 [ukr.]. 6. Tam samo [ukr.]. 7. Declaration on the Elimination of Violence against Women. United Nations. 1993. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/declaration-elimination-violence-against-women>

Onishchenko Natalia. The nature and purpose of legal guarantees: today's challenges

Introduction. Today, the thesis that the architecture of the human rights system is subject to some adjustments and changes doesn't need proof. Since the right to life, as a fundamental right, cannot be ensured, like other groups of rights, without the human right to peace. In general, we adhere to the point of view that there are no secondary human rights. However, a person's right to peace appears to be a primary right among the primary rights.

Institute of State and Law named after V. M. Koretsky, since the beginning of the full-scale invasion of the Russian Federation in Ukraine, has been paying attention to guaranteeing the human right to peace.

Having conducted a «definitional exploration» of the understanding of guarantees, the author's definition of this concept was provided.

Guarantees are national and international means and methods in the fight against discrimination, violence and violations of human rights, freedoms and legitimate interests.

The aim of the article. is to refer to legal analytics regarding the context of legal guarantees in ensuring the human right to peace.

Results. To date, after the full-scale invasion of the Russian Federation into Ukraine, together with the architecture of the human rights system, there is a need to review the guarantees of the system of existing or non-existent today, but very necessary for protection and provision of relevant human rights.

The article offers some illustrative basis of the above reflections. In particular, it is considered necessary in the system of human rights, and therefore their guarantee, to define the following blocks: a) security; b) protection of the rights of representatives from vulnerable social groups; c) socio-economic rights and their guarantees.

The security block, for obvious reasons, must be reproduced taking into account the documentary complex created in the European Union. In particular, it will be about the constitutional acts of the EU.

The second of the specified blocks of guarantees concerns the relevant social vulnerable groups. Which after the Russian aggression were supplemented, in particular, by the following categories: internally displaced persons, externally displaced persons, persons who are in the occupied territories, on the line of demarcation of fire; women who have experienced gender-based violence; children, etc.

Regarding the third block, the following is stated. The human right to peace is connected with the protection of socio-economic human rights.

Considering the proposed context, more attention was drawn not so much to the textbook presentation of the temporal-spatial development of social rights, but to certain segments of the defined problem, which significantly emphasize its actualization. In addition, consideration of social rights, their «capabilities» and guarantees, should refer to those threats and challenges that, unfortunately, are offered by the new realities of modern life.

Conclusions. Thus, human rights are traditionally one of the most discussed and used topics of scientific circulation, in fact, as the very guarantees that ensure these rights and protect them. It is necessary to turn to legal guarantees, which is what domestic legal science focuses on.

Key words: guarantees, legal guarantees, appointment of legal guarantees, human rights, freedoms, human right to peace.